

rarchie, be-
zijn philo-

rt: de kerk
stieke wijs-
in de mees-
het voet-
l. Eerst de
zij het in
Rroomsche

ysius beide

ken, dat in
zegt, in den
ijk element
ler van den
archie in den
rangen der
arde: paus,
r, leek.
al stelsel in
edelen, hoo-

ze hiërarchie
i heiligende
i voor hem
ie zichtbare
naarheen voe-
i Areopagiet
begin staat
oor een die-
rheiligst my-
M.). Wij zijn
net een van-
le protestant
et Evangelie
t zonder be-

beide gods-
overtuiging
nen, juist in
orden, dat er
en zijn: het
men als zoo-
het katholi-
ordt de room-
et Evangelie.
de laatste
iet het Neo-
n zijn sacra-
istendom.

eerde, dat de
overwonnen,
opgenomen?
dde, toen de
der Schriften,
eidenen.

h, hoe de Re-
dit vreeselijk
werd tegenge-

w toegenegen
MARNIX.

V

orstel van den
rt. Thans vin-
ting, die dr N.
Eerst stelt hij
Hij antwoordt:

it oog? Wat is
met de „Gere-
“) in haar ge-

voorstel-Amers-
deze weg met
vanden (bij dit
gemeenschappe-
samenleven.
et onze kerken
an zou er een
es in haar ge-

dat in de „nieu-
kerkeraad ze
arbeid der uit-
rd. Dit is wel
Gereformeerde
mensen zulke
zouden kunnen
als zullen mogen
ad aan wie om
geving van wat
nules, die men
Het zou betee-
afgewezen zijn,
er, verloochenen.

och wel een on-
den van de ge-
alve zeggen: de
zen weg kunnen
ingrijpende ver-
t zou ik blijven

handhaven, ook dan als De Bos beginnen zou met het
afwijzen van dit voorstel.

Hier wordt dus kalm verteld, dat „de groep ds
B. A. Bos“ zou kunnen aanvaarden wat zakelijk neer-
komt op de uitspraken, waarom wij zijn verklaard het
ambt onwaardig te zijn. Wij zeggen dit van hen niet. Het
staat aan hen, die zich tot die „groep“ hier gerekend zien
voor zichzelf te spreken. Ik blijf van hen, zolang zij on-
der ons preeken, volhouden, dat hun preeken, evenals het
mijne beteekent: een „neen“, en dit bij voorbaat; een
„neen“ tot den voorslag-Amersfoort, die op het onder-
havige punt duidelijk genoeg is.

Daarom acht ik ook hetgeen volgt, tegenover deze
„groep“ zeer onbillijk:

Maar in de — laat ik zeggen: mensen van „De Re-
formatie“ zou wel eerst een ingrijpende verandering
moeten hebben plaats gehad, vóór zij bereid zouden zijn
met ons deze weg in te slaan, en zeker, vóór zij en wij,
deze weg te zamen ten einde toe zouden kunnen be-
wandelen.

Dat de kring, waarvoor hier dr Ridderbos spreekt,
trachten zou een wig in onze gelederen te drijven, heb ik
van den aanvang af gezegd. Maar we houden vol: wie
a.s. Zondag onder ons preekt, en met ons vergadert, heeft
daarmee gezegd: uitspraken, die het resultaat van den
arbeid der uitwerpende synodes bewaren, zullen we nooit
aanvaarden mogen, noch met u kunnen voorbereiden.
Niet wij maken een onderscheid, als hier wordt gesug-
gereerd, doch deze „positieve“ toelichter van Oosterbeek
doet het.

Verder:

Daarom heb ik, om concreter te spreken, in mijn
vorig artikel speciaal de naam van De Bos genoemd,
en doe ik dat in het vervolg van dit artikel weer.

Heeft dan toch het voorstel, openhartig gesproken,
alleen maar het oog op een groep van de gescheiden
broeders? Neen, zo staat het niet. Mag ik zeggen,
wat in dezen mijn ideaal zou zijn? Dit, dat allereerst
een groep uit de kerken naar Art. 31 voor de weg,
die in dit voorstel gewezen wordt, gewonnen zou wor-
den.

Dat is dus niet fraai. Eerst een groep alvast losweken
naar den geest. En dán die groep laten zeggen, dat zij
uitspraken wil helpen bereiden, die zakelijk bewaren wat
in 1942-44-46 gebrouwen is. Als die groep DIT zou
doen, dan zou zij daarmee al het synodocratische doen
hebben aanvaard. De tekst van het voorstel is volkomen
duidelijk, in dit opzicht tenminste.

Verder zou dr Ridderbos dit willen:

En dat die groep zich dan niet dadelijk langs deze
weg met onze kerken verenigde, maar dat die broeders
binnen hun kerkverband op hun kerkelijke vergaderin-
gen en anderszins, voor deze wijze van hereniging het
pleit gingen voeren. Dat zou zegenrijke gevolgen kun-
nen hebben. Onder de zegen des Heeren zou dat kun-
nen leiden tot een omzetting van de mentaliteit in de
gescheiden Kerken.

Een directe uitnodiging dus, om als „groep“ zich al
vast te laten bewegen tot „agitatie“ met wie de kerk
verscheurden, en de resultaten van hun arbeid bij voor-
baat zeggen te willen handhaven. Het is „niet mooi meer“:
deputaten „doorbreken“ en ben zonder situatietekening
laten, en dan met een „groep“ (!) een nieuwe situatie
scheppen, die op de oude zakelijk lijkt evenveel als „A“
lijkt op „2 A-A“, of als „ $\frac{1}{2} A + \frac{1}{2} A$ “, of als „eener-
zijds A en anderzijds ook A“, of als „eenerzijds niet niet-
A, en anderzijds toch wel wel-A“. En hoe droevig: de
„mentaliteit“ veranderen! Wie rechtsuitspraken op haar
schriftuurlijkheid onderzoekt, moet die van „mentaliteit“
veranderen? Zoo'n insinuatie past niet in den mond van
hen, die een boek als van ds H. J. Schilder op tafel zien
liggen. De „gescheiden“ kerken zijn overigens de scheid-
ding-makende.

Thans komt de vraag, of naar de meening van dezen
auteur „onze“ mensen zijn pad op zouden kunnen gaan.
We lezen:

IS DEZE WEG VOOR DE GESCHIEDEN
BROEDERS BEGAANBAAR?

De Bos — na het bovenstaande kan het duidelijk
zijn, in welke zin ik deze naam noem — is overtuigd,
dat hij ten onrechte door onze kerken uit zijn ambt is
ontzet. Gaat het nu aan tegen hem te zeggen: „Stap
daar nu maar over heen. Of die schorsingen en afzet-
tingen al of niet terecht zijn geschied, laten we in het
midden. We trachten te komen tot gemeenschappelijke
uitspraken voor de toekomst en het oordeel over het
verleden laten we over aan de Koning der Kerk“?

Zoveel is duidelijk: deze weg vraagt van De Bos zelf-
verloochening.

Maar laat De Bos wel bedenken: deze weg vraagt
van ons precies even grote zelfverloochening.

Waar wij over heen moeten stappen, is tenminste
van even ernstige aard, als waar De Bos overheen moet
stappen.

„k Wil me in deze artikelen graag van elk scherp
woord onthouden, maar dit moet ik toch met de nodige
duidelijkheid zeggen. Wanneer een geschorste of afge-
zette ambtsdrager daar geen oog voor heeft, dat, waar
wij over heen moeten stappen tenminste van even ern-
stige aard is, als waar hij overheen moet stappen, dan
laat hij zich te veel leiden door persoonlijke gekrenk-
theid!“

Want wat is ernstiger vergrijp: iemand ten onrechte
als ambtsdrager schorsen en afzetten (waaraan wij ons
naar de overtuiging van De Bos hebben schuldig ge-
maakt), of de kerk scheuren (waaraan naar onze over-
tuiging de gescheiden broeders schuldig staan)?

„k Hoop, dat ik hier toch zeggen mag: de vraag
stellen is haar beantwoorden. Ten hoogste zou men kun-
nen zeggen: als onrechtmatige schorsing en afzetting
is even ernstig als het scheuren van de kerk, in zoverre
die onrechtmatige tuchthandelingen tot kerk-scheuring
leiden.“

Daarom, dit kan en móet De Bos duidelijk zijn: de
hier gewezen weg vraagt van ons even grote zelfver-
loochening als van hem.

Schrijver vergeet de hoofdzak. „Zelfverloochening“
heeft hier niets mee te doen. Op zijn standpunt, dat hij
immers gehandhaafd wil zien in de nieuwe formules, be-
teekent verloochening van '42-'44-'46 verloochening van
de waarheid Gods. En van het recht des Heeren. Hij moet
dat niet doen, want hij mag de schapen van den Goeden
Herder niet overlaten aan „valsche leer“. En hij wil dat
immers ook niet, waar hij zijn „resultaat“ van (beweer-
de) ware leer wil gehandhaafd zien? Waarom dan dat
praten over zelfverloochening, als hij in feite niets ver-
loochenen wil, doch hoogstens een andere redactie geven
wil van de „leer“ van '42-'44-'46? Om geen enkele
schorsing of afzetting „te verloochenen“?

Dan:

En wees onzer, als we een mogelijkheid tot hereniging
zouden laten glippen uit gemis aan zelfverloochening,
doordat persoonlijke gekrentheid ons parten speelt, uit
prestige-overwegingen, of wat hier meer te noemen
valt.

„k Behoef hier niet over uit te wijden. Op papier zijn
we dat allen roerend eens. Ja, op papier. Voor ieder
onzer mag het wel een voorwerp van ernstig zelfonder-
zoek zijn, in hoeverre zijn positie in de kerkstrijd en zijn
houding tegenover herenigingspogingen praktisch be-
paald wordt door persoonlijke gekrentheid, prestige-
overwegingen enz.“

Maar goed, de hoofdvraag, die hier gesteld moet
worden, ligt op een ander vlak. Dat is deze vraag: kan
de weg, die Amersfoorts voorstel wijst, met een goede
conscientie betreden worden? Wordt hier niet te kort
gedaan aan de eisen van waarheid en recht?

En dan kan ik voor mij niet inzien, dat De Bos zijn
conscientie geweld zou moeten aandoen, als hij deze
weg zou willen betreden, en dat (wat op hetzelfde neer-
komt) hier te kort gedaan wordt aan de eisen van
waarheid en recht.

Waarom zou De Bos op ons niet de beschouwings-
wijze kunnen toepassen, die ik in mijn vorig artikel op
hem en de zijnen heb toegepast? Laten De Bos en de
zijnen van hun kant zeggen: „De synodale broeders
hebben zich aan ernstige vergrijpen schuldig gemaakt.
Ze hebben onrechtmatig geschorst en afgezet. Hiërarch-
zie is in hun kerkelijk leven binnengedrongen. Ze heb-
ben boven-schriftuurlijke bindingen opgelegd. En he-
laas, het gelukt ons niet de synodale kerken van
schuld te overtuigen. Toch, we behoren bijeen. Het ker-
kelijk gescheiden leven is diep zondig. Welnu, laat ons
dan trachten te komen met het oog op de toekomst
tot gemeenschappelijke uitspraken, waardoor wij van
onze kant het gevaar van boven-schriftuurlijke bindin-
gen en hiërarchie bezworen zien. En dan moeten we
naar het oordeel over alles, wat in het verleden ge-
schied is, overlaten aan het oordeel van Christus zelf“.

Hoe kan dat nu? Als de resultaten van '42-'44-'46
bewaard blijven, blijven de bindingen toch boven-schrit-
tuurlijk (en meer)? Dan hooren we toch niet bijeen? Dan
blijft toch juist het samen-leven zondig? Hoe kan dat
nu? Het verleden bij voorbaat handhaven en — het over-
laten aan Christus' oordeel?

Tenslotte:

Naar mijn vaste overtuiging behoeft niets de ge-
scheiden broeders te verhinderen de hier gewezen weg
te gaan.

Een heel andere vraag is: zullen de gescheiden broe-
ders of een deel van hen inderdaad bereid gevonden
worden deze weg te gaan? M.a.w.: hoeveel kans is er,
dat de hier geopperde mogelijkheid verwekelijkt wordt?

Dit is niet de belangrijkste vraag. Dit is tenslotte een
vraag van praktische kansberekening. En door dergel-
ijke vragen mogen we onze houding uiteindelijk nooit
laten bepalen.

„k Wil er toch wel iets van zeggen. Gesteld al eens,
dat De Bos beginnen zou met dit voorstel te verwerpen
— daarmee zou nog niet gezegd zijn, dat, wanneer onze
kerken inderdaad op deze wijze de hand naar hem en
de zijnen zouden uitsteken, hij ook dan de hand zou
afslaan.“

Daar komt bij, „k noem nu maar telkens om con-
creet te zijn en kortheidshalve de naam van De Bos,
maar het zou ook mogelijk zijn, dat niet De Bos, maar
wel anderen uit de kerken naar Art. 31 K.O. geneigd
zouden zijn een aldus toegestoken hand aan te grijpen.“

In elk geval, het zou op de kerken naar Art. 31 K.O.
zeker een gunstige invloed hebben, wanneer onze ker-
ken het metterdaad zouden tonen, dat ze tot het uiter-
ste willen gaan om de hereniging mogelijk te maken.

En wat in dit opzicht het voornaamste is: wij moe-
ten doen, wat we kunnen; hoe de reactie van de ge-
scheiden broeders zal zijn, dat is tenslotte hun zaak
en ligt voor hun verantwoordelijkheid.

Wat ik tot nu toe schreef, had hoofdzakelijk betrek-
king op het voorstel om het oordeel over het verleden
aan Christus over te laten. Over wat voorgesteld wordt
met het oog op de toekomst, wil ik in een volgend
artikel graag wat zeggen.

Dat alles is van a tot z spreken in de lucht. Want het
schampt af op de officiële woorden: „het resultaat van
den arbeid onzer (synodocr.) kerken in de laatste jaren
dient te worden bewaard, namelijk het handhaven (in
dat resultaat) niet alleen naar de letter, maar ook naar
den inhoud van wat onze belijdenisschriften en formulie-
ren aangaande Verbond en Doop leeren“.

Het is synodaal lood om oud synodaal ijzer, wat hier
wordt voorgesteld. Handhaving van de beweerde syno-
docratische zaaksgerechtigheid en van die alleen. Bij voor-
baat.

K. S.

KERKNIEUWS

A a n g e n o m e n n a a r:
Pernis, Cand. D. Deddens te Kampen.

B e d a n k t v o o r:
Kantens, Arum, Minnertsga-Oude Bildtzijs, Wetsinge-
Sawerd, Emmen, Berkum, Loenen a. d. Vecht, Tiel-
Zaltbommel, Oud Loosdrecht, Aalten-Winterswijk,
Cand. D. Deddens te Kampen.

— DS J. BOSCH, emeritus-predikant, is verhuist van
Nunspeet naar Frederik Hendrikslaan 5, Ermelo.

— EMMER-COMPASCUUM-EMMER-ERFSCHIEDEN-
VEEN, Adres Kerkeraad: J. Hospers, Westelijke Door-
snee nr 115, Emmer-Compasuum.

— DS H. DIJKSTRA te Zeist is voornemens Zondag
27 Maart afscheid te nemen van zijn gemeente en Zon-
dag 10 April zijn intrede te doen te Zuidlaren, waar Ds
K. J. Kapteyn hem hoopt te bevestigen.

— DS L. SELLES te Steenwijk hoopt, nu een woning
beschikbaar kwam, eind April zijn intrede te doen te
Voorburg.

— KERKELIJKE HUWELIJSBEVESTIGING. De
kerkeraad van Zwolle nam het volgende besluit:

1. Overeenkomstig art. 70 K.O. worden de huwelijken
van belijdende leden onzer gemeente kerkelijk bevestigd.

2. Aangezien de kerkelijke huwelijksbevestiging een be-
paalde vorm van geloofsbelijdenis is, zullen huwelijken
van doopleden alleen dan kerkelijk bevestigd worden, in-
dien de Kerkeraad de overtuiging heeft, dat zulk een
dooplid(leden) spoedig tot belijdenis des geloofs komt.

3. Huwelijken, waarvan een van beide partijen een on-
geloovige is, zullen niet kerkelijk bevestigd worden, aan-
gezien Gods Woord zulke huwelijken verbiedt.

4. Huwelijken, waarvan een van beide partijen tot een
andere gemeenschap behoort, zullen evenmin kerkelijk
bevestigd worden op grond van hetgeen Gods Woord ons
openbaart aangaande het huwelijk en op grond van de
wijze, waarop het huwelijksformulier het Woord Gods
aangaande het huwelijk, nader uitlegt.

5. Gehuwden, wier huwelijk niet kerkelijk bevestigd
kan worden, zullen ingevolge voornoemd besluit, voor-
werp zijn van kerkelijk vermaan.

6. Van deze besluiten zal, onder nadere toelichting, de
gemeente kennis worden gegeven.

7. De Kerkeraad herinnert er aan, dat kerkelijke hu-
welijksbevestiging minstens drie weken van te voren zal
moeten worden aangevraagd.

— DS W. LOOPSTRA te 's-Gravenhage-Loosduinen is
uit zijn gemeente vertrokken voor een tijdelijk verblijf
op Curaçao ten behoeve van de Geref. Kerk aldaar. Het
ligt in de bedoeling, dat Ds Loopstra D.V. half Juli te-
rugkomt.

— DR G. J. IDEMA NAAR OOST-SOEMBBA. Dr P.
Jasperse schrijft in het Meisjesblad over het vertrek van
den Zondingsarts, dr G. J. Idema, o.m.:

„Deze dokter had zich vorig jaar „aangemeld“ voor
de zending. En, na gunstig advies bekomen te hebben
van Generale Zondingsdeputaten, heeft de kerkeraad
van Zwolle hem in zijn dienst benoemd. Dr Idema werd
dus „zondingsarts“.“

Hij is toen een speciale opleiding gaan volgen in de
behandeling van tropische ziekten aan het Tropisch In-
stituut te Leiden en het Havenziekenhuis te Rotterdam;
hij heeft zich bekwaamd in het verrichten van kleine
operaties; hij heeft zich wat Maleisch aangeleerd; en nu
is 't zoover, dat hij op Zaterdag 12 Maart 1949 per M.S.
„Slamat“ van de Kon. Rotterdamsche Lloyd naar Indië
vertrokken is.

12 Maart 1949.
Aan de Lloydkade te Rotterdam ligt gemeerd de nieu-
we vrachtboot met passagiersaccommodatie „Slamat“. Het
is vrij dik mistig.

Om ongeveer half elf komen Ds F. de Vries en ik, als
Zondingsdeputaten, bij het restaurant aan. Bijna tegelij-
kertijd arriveert Dr Idema met zijn schoonvader, de heer
A. Schilder uit Den Haag, benevens zijn broer en een
3-tal zwagers. Ook is aanwezig Mej. Geusebroek, die
niets liever deed, dan ook met deze boot naar Soemba
gaan.

In zoo'n restaurant is het een druk geroezemoes; de
passagiers zijn druk bezig met douanebeambten; je kunt
mekaar nauwelijks verstaan. Midden in die drukte zie ik
Ds H. J. Schilder van Utrecht bezig met een Leica; en
ik heb zoo het vermoeden, dat hij Dr Idema, Ds de Vries
en mij „genomen“ heeft.

Dan komt ook de beurt aan Dr Idema; slechts een korte
groet is mogelijk. Ds de Vries spreekt hem kort en hart-
telijk toe naar aanleiding van een zin uit zijn instructie:
„dat zijn arbeid moge strekken tot de vergadering van
de kerk van Jezus Christus“. Ook ik wensch hem van
harte 's Heeren zegen toe op het ontgezenzeggelijk moei-
lijke werk, dat hem te wachten staat“.

— HAARLEMMERMEER-OOST. Een voorstel van
den kerkeraad, te komen tot een schikking ten aanzien
van de kerkelijke goederen is tot nu toe door den ge-
bonden kerkeraad afgewezen. De gebonden kerkeraad
wenscht het kerkgebouw als eigendom te bezitten en
onze kerkeraad heeft voorgesteld, dat het kerkgebouw
eigendom zal worden van beide partijen, welke partijen
het dan samen hebben te onderhouden.

— CORRESPONDENTIE. Het Comité, dat de ver-
spreiding van „Om de Unica Catholica“ behartigt, be-
richt bij dezen aan belanghebbenden, dat de verschijning
ervan D.V. eind April kan worden verwacht. Zooals ward
meegegeeld, is begin Februari de oplaag vastgesteld en
werd daarna met het afdrucken van het boek begonnen.
Maar drukken en binden vergen, in verband met de zeer
grote oplaag, veel tijd. Men correspondeerde dus niet over
de verschijning van het boek. Te zijner tijd worden aan
alle adressen de bestelde exemplaren ongefrankeerd —
het comité zegt er dit even bij — verzonden.

HET COMITÉ.

— Wie kan mij, ten dienste van een jong predikant
in de Prot. Ref. Church van Amerika, helpen aan een
afdruk van: „Is de term Algemeene Genade wetenschap-
pelijk verantwoord?“ door Prof. Dr K. Schilder (ver-
schenen als artikel in den Studenten Almanak 1947)?

VAN SPRONSEN, Goes.

— Mag ik langs dezen weg aan hen, die mij het ge-
vraagde nummer van „De Reformatie“ toezonden, hart-
telijk dank zeggen voor hun moeite.

C. VEENHOF.